

STD : 11

વाणिज्य व्यवस्था અને સંચાલન

પાઠ : 8

ધંધકીય મૂડીનાં પ્રાપ્તિસ્થાનો

સ્વાધ્યાય સોલ્યુશન

પ્રશ્ન 1. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબનો સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી લખો :

- (1) માલિકીનાં ભંડોળના સંદર્ભમાં નીચેનામાંથી કયું ભંડોળ સાચું નથી ?
- (A) સામાન્ય ઇક્વિટીશોર
(B) સ્વેટ ઇક્વિટીશોર
(C) પ્રેક્રન્સશોર
(D) ડિબેન્ચર

(2) કંપનીના સાચા માલિકો કોણ કહેવાય ?

(A) ઇક્વિટી શેરહોલ્ડર

(C) ડિબેન્ચર હોલ્ડર

(B) પ્રેફરન્સ શેરહોલ્ડર

(D) બોન્ડ હોલ્ડર

(3) કંપનીના સંચાલકોને કયા શેર વટાવથી અથવા રોકડના અવેજ સિવાય આપી શકાય ?

(A) સામાન્ય ઇક્વિટી શેર

(C) બોન્સ શેર

(B) સ્વેટ ઇક્વિટી શેર

(D) હિકના શેર

(4) કંપનીના નફામાંથી સૌપ્રથમ ડિવિડન મેળવવા કોણ હક્કદાર છે?

(A) પ્રેફરન્સ શેરહોલ્ડરો

(B) ડિવેન્યર હોલ્ડર

(C) ઇક્વિટી શેરહોલ્ડરો

(D) લેણદારો

(5) કંપનીના વિસર્જન સમયે સૌપ્રથમ કોને મૂડી પરત મળે છે ?

- (A) પ્રેફરન્સ શેરહોલ્ડરોને
- (B) સામાન્ય ઇક્વિટી શેરહોલ્ડરોને
- (C) સ્થાપકોને
- (D) ડિબેન્ચર હોલ્ડરોને

(6) કંપનીની કાયમી મિલકતોમાં રોકાયેલી મૂડીને કઈ મૂડી તરીકે
ઓળખવામાં આવે છે ?

- (A) કાર્યશીલ મૂડી
- (B) ટ્રેકા ગાળાની મૂડી
- (C) અસ્થિર મૂડી
- (D) સ્થિર મૂડી

(7) ડિબેન્ચર હોલ્ડરો એ કંપની માટે શું કહેવાય ?

(A) માલિકો

(B) દેવાદારો

(C) લેણદારો

(D) પ્રવર્તકો

(8) ધંધાકીય એકમ માટે લાંબા ગાળાની નાણાકીય જરૂરિયાત

સંતોષવા માટેનું આંતરિક પ્રાપ્તિસ્થાન

(A) સામાન્ય ઇક્વિટી શેર

(B) પ્રેફરન્સ શેર

(C) જાહેર થાપણો

(D) નફનું પુનઃરોકાણ

(9) કઈ કંપનીઓ નફાનું પુનઃરોકાણ કરી શકે છે ?

(A) નવી સ્થપાતી કંપની

(B) ચાલુ કંપની

(C) આર્થિક રીત સધ્યર કંપની

(D) ઘોટ કરતી કંપની

(10) સરકાર લાંબા ગાળાની યોજનાઓ હાથ ધરવા માટે કેવી રીતે
નાણાં મેળવે છે ?

(A) સામાન્ય ઇક્વિટી શેર દ્વારા

(B) બોન્ડ દ્વારા

(C) ડિબેન્ચર દ્વારા

(D) જાહેર થાપણો દ્વારા

(11) ટ્રંકા ગાળા માટે કાર્યશીલ મૂડી મેળવવાનું ચોંઘ

પ્રાપ્તિસ્થાન...

(A) પ્રેફરન્સ શોર

(B) બોન્ડ

(C) નાણાકીય સંસ્થાઓ

(D) વેપારીશાખ

પ્રશ્ન 2. નીચેના પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં જવાબ આપો :

(1) ધંધાના સાચા માલિકો ક્યા શેરહોલ્ડરો છે?

➤ ઇક્વિટી શરીડરો ધંધાના સાચા માલિકો છે.

(2) કંપનીના નફામાંથી સૌપ્રથમ ડિવિડન મેળવવાનો હક કોને છે?

➤ કંપનીના નફામાંથી સૌપ્રથમ ડિવિડન મેળવવાની હક પ્રેફરન્સ શેરહોલ્ડરોને છે.

(3) ઉછીની મૂડીનાં પ્રાપ્તિસ્થાનો જણાવો.

➤ ઉછીની મૂડીનાં પ્રાપ્તિસ્માનો આ મુજબ છે: (1) ડિબેન્યર,
(2) બોન્ડ, (3) જહેર થાપણો, (4) નાણાકીય સંસ્થાઓ દ્વારા
લોન, (5) વ્યાપારી બનો, (6) વેપારી શાખ અને (7)
આંતરકંપની થાપણો.

(4) રૂપાંતરણીય ડિબેન્યર એટલે શું ?

- જે ડિબેન્યરનું નિશ્ચિત સમયે શરતોને આધીન ઇક્વિટી શેરમાં સંપૂર્ણ કે અંશતઃ રૂપાંતર થઈ શકે છે, તેને રૂપાંતરણીય ડિબેન્યર કરે છે.

(5) નીચેની સંજ્ઞાઓ સમજવો :

- (1) IFCI (2) IDBI (3) ICICI (4) GSFC (5) GIIC

1. IFCI :

➤ IFCI "Industrial Finance Corporation of India" શબ્દનું
દ્રક્કાક્ષરી નામ છે, જેનો અર્થ થાય છે, "ભારતીય
ઓધોગિક નાણાં નિગમ."

2. IDBI :

- IDBI "Industrial Development Bank of India" શબ્દનું ટ્રેકલ્ષરી નામ છે, જેનો અર્થ શાય છે, "ભારતીય ઔદ્યોગિક વિકાસ બેંક."

3. ICICI:

- ICICI Industrial Credit and Investment Corporation of India" શબ્દનું ટ્રેકલ્ષરી નામ છે, જેનો અર્થ શાય છે, "ભારતીય ઔદ્યોગિક શાખ અને રોકાણ નિગમ."

4. GSFC :

- **GSFC , "Gujarat State Finance Corporation" શબ્દનું ટ્રેકાક્ષરી નામ છે, જેનો અર્થ થાય છે. "ગુજરાત રાજ્ય નાળાકીય નિગમ."**

5. GIIC :

- **GIIC "Gujarat Industrial Investment Corporation ટ્રેકાક્ષરી નામ છે, જેનો અર્થ થાય છે "ગુજરાત ઓફિચિલ રોકાણ નિગમ."**

(6) વ્યાપારી બેન્કની ધિરાણની મુખ્ય રીતો જણાવો.

- વ્યાપારી બેન્કોની ધિરાણની મુખ્ય ત્રણ રીતો છે : (1) લોન,
(2) કેશ કેરિડ અને (3) ઓવરફ્રાફ્ટ.

પ્રશ્ન 3. નીચેના પ્રશ્નોના ટુંકમાં જવાબ આપો :

- (1) વાણિજ્યની દ્રષ્ટિએ મૂડીનો ખ્યાલ આપો.
- વાણિજ્યની દ્રષ્ટિએ મૂડી શબ્દ વ્યાપક અર્થમાં વપરાય છે.
 - વાણિજ્યની દ્રષ્ટિએ મૂડી એટલે ધંધાના માલિકે પોતે ધંધામાં રોકેલી મૂડી ઉપરાંત વિવિધ પ્રાપ્તિસ્થાનોમાંથી ઉણીની લીધેલ રકમ.

(2) સામાન્ય ઇક્વિટી શેરને જોખમી શેર શા માટે કહે છે ?

- સામાન્ય (ઇક્વિટી) શેરધારકો એ કંપનીના માલિકો છે.
- આવા શેરહોલ્ડરોને કંપનીના વિસર્જન સિવાય નાણાં પરત મળી શકતાં નથી.
- કંપનીનાં તમામ દેવાંની ચુકવણી થયા બાદ પ્રેફરન્સ શેરહોલ્ડરોને નાણાં ચૂકવવામાં આવે છે. ત્યારબાદ વધેલી રકમમાંથી ઇક્વિટી શેરહોલ્ડરોને નાણાં પરત કરવામાં આવે છે.

- વળી આવા શેરહોલ્ડરોને પ્રથમ પ્રેક્રન્સ શેરહોલ્ડરોને ડિવિડન ચૂકવાઈ જાય પછી નફો વધે તો ડિવિડન મળે છે.
- ડિવિડનનો દર પણ નિશ્ચિત હોતો નથી.
- જો વધુ નફો થાય તો વધુ ડિવિડન અને ઓછો નફો થાય તો ઓછું ડિવિડન મળે છે.
- આમ, ઇક્વિટી શેરહોલ્ડરો ડિવિડન અને મૂડી પરત મેળવવામાં છેલ્લો અધિકાર ધરાવે છે. આથી કહી શકાય કે સામાન્ય શેર એ જોખમી શેર છે.

(3) સ્વેટ ઇક્વિટી શેર કોને કહેવાય ?

➤ કંપની જ્યારે તેનાં સંચાલકો, કંપનીમાં કાર્ય કરતી વિશિષ્ટ જ્ઞાન ધરાવતી વ્યક્તિઓ અને કર્મચારીઓને વટાવથી અથવા રોકડ સિવાયના અવેજથી જે શેરની ફાળવણી કરે છે, તેને સ્વેટ ઇક્વિટી શેર કહે છે.

(4) પ્રેફરન્સ શોરને પસંદગીના શોર શા માટે કહે છે ?

➤ પ્રેફરન્સ શોરહોલ્ડરોને ડિવિડન ચુકવણી અને કંપનીના વિસર્જન સમયે શોરમૂડી પરત મેળવવાનો ઇક્વિટી શોર કરતાં પ્રથમ હક હોય છે. તેથી પ્રેફરન્સ શોરને પસંદગીના શોર કહે છે.

(5) પ્રેફરન્સ શોરના પ્રકારો જણાવો.

➤ પ્રેફરન્સ શોરના બે પ્રકાર છે: (1) 20 વર્ષ પહેલાં પરત કરી શકાય તેવા પ્રેફરન્સ શોર અને (2) 20 વર્ષ પછી પરત કરી શકાય તેવા પ્રેફરન્સ શોર.

(6) બોન્ડ અને જાહેર શાપણો વચ્ચે મુખ્ય તફાવત શું છે ?

- બોન્ડ એ કંપનીની લાંબા ગાળાની નાણાકીય જરૂરિયાત સંતોષવા માટેનું મહત્વનું પ્રાપ્તિસ્થાન છે.
- કંપની પોતાની ટ્રેકા ગાળાની કાર્યશીલ મૂડીની જરૂરિયાત સંતોષવા માટે જાહેર જનતા પાસેથી જાહેર શાપણો સ્વીકારે છે.
- બોન્ડ મોટે ભાગે સરકાર, મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન તેમજ કંપની દ્વારા બહાર પાડવામાં આવે છે.

➢ જહેર થાપણોની મુદત છ માસથી લઈને છત્રીસ માસ
સુધીની હોઇ શકે છે. જ્યારે બોંડની દશ વર્ષ કે તેથી
વધુ વર્ષની મુદત એટલે કે લાંબા ગાળાની મુદત હોય
છે.

(7) તરતો બોજ એટલે શું ?

- ડિબેન્ચરહોલ્ડરોનાં નાણાંની સલામતી માટે કંપનીની મિલકતો પર તરતો બોજ ઉલ્લો કરવામાં આવે છે.
- તરતો બોજ એટલે ગીરે મિલકતોનો કંપની ઉપયોગ કરી શકે છે.

પ્રશ્ન 4. નીચેના પ્રશ્નોના મુદ્દાસર જવાબ આપો :

- (1) સામાન્ય ઇક્વિટી શેરના કાયદા અને મર્યાદાઓ જણાવો.
- સામાન્ય ઇક્વિટી શેરના કાયદા નીચે મુજબ છે:
- નફો થાય તો જ ડિવિડન વહેંચવાનું હોવાથી આ શેર કંપની માટે બોજારુપ બનતા નથી.
 - મૂડી મેળવવા માટે કોઈ મિલકતો ગીરો મૂકવી પડતી નથી.
 - લાંબા ગાળાની કાયમી મૂડી મળી રહે છે. તેથી મૂડી પરત કરવાનો પ્રશ્ન રહેતો નથી.

- ઇક્વિટી શેરની કિંમત ઓછી હોવાથી સામાન્ય વર્ગના લોકો પણ તેમાં નાણાં રોકી શકે છે.
- વધુ વળતરની અપેક્ષા રાખતા સાહસિક રોકાણકારોને આકષ્ણી શકાય છે.
- ઇક્વિટી શેરહોલ્ડરોને હકના શેર, બોનસ શેર, શેરના બજારભાવ વધતાં મળતો લાભ વગેરે મૂડી લાભ મળે છે.

- ઇક્વિટી શોરની નોંધણી માન્ય શોરબજરમાં કરાવી હોય
તો આ શોરનું ખરીદ-વેચાણ સરળતાથી થઈ શકે છે.
 - સામાન્ય ઇક્વિટી શેરમૂડીની મર્યાદાઓ નીચે મુજબ છે:
- ઇક્વિટી શેરમાં જોખમ વધુ હોવાથી નાણાંની સલામતી
ઇચ્છતા રોકાણકારોને આકષ્ણી શકતા નથી.
- ઇક્વિટી શેર પર મળતા ડિવિડન અને ડિવિડન દર અનિશ્ચિત
હોય છે.

- ઇક્વિટી શેર પર મળતા ડિવિડને નફા સાથે સંબંધ હોવાથી ડિવિડન દરમાં વધ્ઘટ થાય છે.
- ડિવિડન દરમાં વધ્ઘટ થતી હોવાથી સણખોરીને ઉત્તેજન મળે છે.
- કંપનીના વિસર્જન સમયે અન્ય લેણદારોને દેવાં ચૂકવ્યા બાદ જો રકમ વધે તો આ શેરહોલ્ડરોને મૂડી પરત કરવામાં આવે છે.

(2) ઇક્વિટી શોર અને પ્રેફરન્સ શોરનો તફાવત જણાવો.

➤ ઇક્વિટી શોર અને પ્રેફરન્સ શોરનો તફાવતના મુદ્દા નીચે મુજબ છે.

તફાવત ના મુદ્દા	ઇક્વિટી શોર	પ્રેફરન્સ શોર
1. કરણીયા ત	આ પ્રકારના શોર બહાર પાડવા દરેક કંપની માટે કરણીયાત છે.	આ પ્રકારના શોર બહાર પાડવા દરેક કંપની માટે કરણીયાત નથી.

2.

ડિવિડન
નો દર

ડિવિડનનો દર
અચોક્કસ હોય છે અને
તે નફા પર
આધાર રાખે છે.

ડિવિડનનો દર અગાઉથી
જ નક્કી કરેલ હોય છે અને
તે નક્કી કરેલ દરે
ડિવિડન આપવામાં આવે
છે.

3.
અધિકાર

કંપનીની સભામાં હજર
રહેવાનો, મત આપવાનો
અને સંચાલકોને
ચુંટવાનો અધિકાર હોય
છે.

શેરહોલ્ડરોને તેમના હિતને
સ્પર્શી બાબત સિવાયની
બાબતો માટે મતાધિકાર
હોતો નથી.

4. જોખમ	<p>આ પ્રકારના શેરમાં જોખમનું પ્રમાણ વધુ હોય છે.</p>	<p>આ પ્રકારના શેરમાં જોખમનું પ્રમાણ ઓછું હોય છે.</p>
5. રોકાણકારો	<p>વધુ આવક મેળવવા માગતા સાહિસક રોકાણકારો અને સદ્ગ્રહ કરવા છચ્છતા રોકાણકારો આ શેરમાં રોકાણ કરવા વધુ પ્રેરાય છે.</p>	<p>ચોક્કસ નિયમિત આવક મેળવવા માગતા અને મૂડીની સલામતી છચ્છતા રોકાણકારો આ શેરમાં રોકાણ કરવા વધુ પ્રેરાય છે.</p>

6.
બજરબા
ડ

શેરના બજરબાવ
કંપનીની આર્થિક
કામગીરી અને
સંધરતાને આધારે
નક્કી થાય છે તેથી
બજરબાવમાં
વધ્ઘટ થાય છે.

આ શેરમાં ચોક્કસ દરે અને
નિયમિત રીતે ડિવિડનની
આવક મળતી હોવાથી
શેરના બજરબાવમાં
વધ્ઘટ થતી નથી. શેરના
બાવ સ્થિર રહે છે.

7.
મૂડીમાં
વૃદ્ધિ

આ પ્રકારના શેરમાં
હકના શેર, બોનસ શેર,
શેરના બજારભાવનો
વધારો વગેરેને કારણે
મુડીમાં વૃદ્ધિ થાય છે.

આ પ્રકારના શેરમાં આવા
કોઈ લાભ મળતા નથી.
તેથી મૂડીમાં કોઈ વૃદ્ધિ
થતી નથી.

(3) વ્યાપારી બેંકની ધરાણની રીતો સમજવો.

- વ્યાપારી બેંકો ધંધાકીય એકમોને નીચે મુજબ મુખ્ય ત્રણ રીતોએ ધરાણ કરે છે :
 1. લોન (Loan) :
- વ્યાપારી બેંકો. ધંધાદારીઓને બેંકનાં નીતિનિયમો મુજબ લોન આપે છે.

- લોન આપતાં બેન્ક એકમની નાણાકીય જરૂરિયાત, નાણાં પરત કરવાની શક્તિ, પાછલા વર્ષના વાર્ષિક હિસાબો, ધંધાની નફાકારકતા વગેરેની ચકાસણી કરે છે.
- લોન આપતાં ધંધાની મિલકતો ગીરો મૂકવી પડે છે.
- લોનની મંજૂર થયેલ રકમ પર નક્કી કરેલ દરે વ્યાજની ચુકવણી કરવી પડે છે.
- લોનની રકમ નક્કી કરેલ હપતેથી અથવા એકસાથે પરત કરી શકાય છે.

2. કેશ કેરિડ (Cash Credit) :

- વ્યાપારી બેન્કો વેપારીઓ અને ઉદ્યોગપતિઓને ધંધાકીય જરૂરિયાત માટે માલસ્ટોક કે અંગત મિલકતોની જામીનગીરી સામે જે મોટી રકમનું ધિરાણ કરે છે, તને કેશ કેરિડ કહે છે.
- આ સગવડ ચાલુ ખાતું ધરાવતી કે ન ધરાવતી વ્યક્તિઓ મેળવી શકે છે.

➤ કેશ કેરિટની રકમનો જેટલા પ્રમાણમાં, જેટલા સમય માટે ઉપયોગ કર્યો તેટલા પ્રમાણમાં નક્કી કરેલ દરે વ્યાજની ચુકવણી કરવી પડે છે.

3. ઓવરડ્રાફ્ટ (Overdraft) :

➤ ચાલુ ખાતું ધરાવનારના ખાતામાં જે રકમ જમા હોય તેના કરતાં વધુ નક્કી કરેલ મર્યાદામાં વધુ નાણાં ઉપાડવા દેવાની સગવડને ઓવરડ્રાફ્ટ (અતિરિક્ત ઉપાડ) કહેવામાં આવે છે.

- આ માટે અંગત શાખ કે મિલકતોની જામીનગરી આપવી પડે છે.
- ધંધાદારીએ જેટલી રકમનો જેટલા સમય માટે ઉપયોગ કર્યો હોય તેના પર બેંક નક્કી કરેલ દરે વ્યાજ વસૂલ કરે છે.

(4) માલિકીનાં ભંડોળ અને ઉણીના ભંડોળનો તફાવત જણાવો.

તફાવતનાં મુદ્દા	માલિકીનાં ભંડોળ	ઉણીનાં ભંડોળ
1. અર્થ	ધંધાના માલિકો કે શેરહોલ્ડરો દ્વારા રોકેલી મૂડીને માલિકીની મૂડી કહે છે.	ધંધાના માલિકો સિવાય નાણાંનાં અન્ય પ્રાપ્તિસ્થાનો પાસેથી ઉણીનાં નાણાં ધંધામાં રોકવામાં આવે તને ઉણીનાં ભંડોળ કહે છે.

2.
પ્રાપ્ત
સ્થાન

ઇક્વિટી શેર, નફાનું
પુનઃરોકાણા, ધસારા
ભંડોળ તથા
અનામતો દ્વારા
મેળવવામાં આવે છે.

ડિબેન્ચર, બેંક લોન,
નાણાકીય સંસ્થાઓ, જહેર
થાપણો દ્વારા મેળવવામાં
આવે છે.

3. વળતર	માલિકીનાં ભંડોળ પર વળતર તરીકે ડિવિડન્ મળે છે.	ઉછીનાં ભંડોળ પર વળતર તરીકે નક્કી કરેલ દરે વ્યાજ મળે છે.
4. વળતરનો દર	માલિકીનાં ભંડોળ પર વળતરનો દર અને વળતર મળવાનું અનિશ્ચિત હોય છે.	ઉછીનાં ભંડોળ પર વળતરનો દર અને વળતર મળવાનું નિશ્ચિત હોય છે.

5. મૂડી
પરત

માલિકીનાં ભંડોળમાં
રોકાવેલી મૂડી સૌથી
છેલ્લે પરત થાય છે.

ઉધીનાં ભંડોળમાં રોકાવેલાં
નાણાં માલિકીનાં ભંડોળ
પહેલાં પરત થાય છે.

6.
જોખમ

માલિકીનાં ભંડોળ
વિસર્જન સિવાય પરત
કરવામાં આવતાં નથી.
તેથી જોખમનું પ્રમાણ
વધારે હોય છે.

ઉધીનાં ભંડોળની મૂડી ગમે
ત્યારે પરત કરી શકાય છે.
તેમજ તેની સામે યોગ્ય
જામીનગરી હોય તો તેમાં
જોખમનું પ્રમાણ ઓછું રહે છે.

(5) ટ્રેક નોંધ લખો :

(A) બોન્ડ (B) વેપારીશાખ (C) આંતરકંપની થાપણો

(A) બોન્ડ

- કંપનીની લાંબા ગાળાની નાણાકીય જરૂરિયાત સંતોષવાનું એક મહત્વનું પ્રાપ્તિસ્થાન બોન્ડ છે.
- બોન્ડ એ કંપનીનું દેવું છે. તેથી બોન્ડહોલ્ડરો કંપનીના લેણદારો છે.

- બોન્ડ પર બોન્ડ ધરાવનારને નિશ્ચિત દરે અને સમયે વ્યાજની ચુકવણી કરવામાં આવે છે.
- બોન્ડની મૂળ કિંમત ડિબેન્ચર કરતાં વધુ હોય છે.
- બોન્ડ સરકાર દ્વારા, મ્યુનિસિપાલિટી દ્વારા કે કંપની દ્વારા બહાર પાડવામાં આવે છે.
- બોન્ડ જે નામે કર પાડવામાં આવ્યાં હોય તે નામે ઓળખાય છે. એ. ટા. સરદાર સરોવર બોન્ડ

- બોન્ડ 10 વર્ષથી માંડીને તેથી વધારે વર્ષની મુદતના હોઇ શકે છે.
- સરકાર કે કંપનીઓને મોટી યોજનાઓ હાથ ધરવા લાંબા ગાળાની નાણાકીય જરૂરિયાતને સંતોષવા માટે વધુ અનુકૂળ આવે છે.

(B) વેપારીશાખ

- ધંધાકીય એકમને કાચા માલની, તૈયાર માલની કે અન્ય સાધનસામગ્રીની જરૂર પડતી હોય છે.
- જ્યારે કંપનીને આવી વસ્તુઓની જરૂર હોય ત્યારે તે ઉત્પાદક કે વેપારીઓ પાસેથી અમુક મુદ્દતની શાખ મેળવીને ખરીદી કરે છે.
- આમ કરવાથી કંપનીને ખરીદેલ વસ્તુનાં નાણાં વેપારીને રોકડાં ચૂકવવા પડતાં નથી પણ પૌદ સમય બાદ ચૂકવવા પડે છે.

➤ ધંધાના લેદારો સીધી રીત ઉદ્યોગો કે વેપારીને કાર્યશીલ મૂળ પૂરી પાડતા નથી પરંતુ માલ કે સેવા શાબુ પર આપીને પરોક્ષ રીત મૂડી પૂરી પાડે છે.

(c) આંતરકંપની શાપણો (Inter Corporate Deposits)

➤ જ્યારે એક કંપની બીજી કંપનીને મૂડીની જરૂરિયાત હોય ત્યારે શાપણ સ્વરૂપે જે રમ પૂરી પાડે છે, તેને આંતરકંપની શાપણો કહે છે.